

ДЕ Е БЪЛГАРИСТИКАТА?

Снимка: Иван Петров

Оформление: Мария Русева

ВИСОКО ДЪРЖАВНО ОТЛИЧИЕ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ ЗА ПРОФ. ДФН ЛЮДМИЛ ДИМИТРОВ

Андраж Стевановски

Люблянския университет (Словения)

HIGH NATIONAL DISTINCTION AWARDED TO PROF. DR. HABIL. LYUDMIL DIMITROV BY
THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Andraž Stevanovski

University of Ljubljana (Slovenia)

ORCID ID: 0009-0006-2431-1665

E-mail: andraz.stevanovski@gmail.com

Република Словения отдава почит на межкултурното посланичество на професора

Започвам *in medias res*: когато през 2019 г. проф. д-р Людмил Димитров завършваше своя втори мандат като лектор във Философския факултет на Люблянския университет, подготвих книжка със заглавие: *На уважаема Людмил Димитров: Преди раздяла – няколко добри думи за благодарност*. В нея ние, колеги и студенти от Отдела за славистика, отдадохме почит на неговата работа. Проф. д-р Джурджа Стърсоглавец завърши своя текст с думите: „Не е краят“. И не сгреши...

Връщам се към началото: славяните сме суеверни хора. В академичния свят суеверието е второстепенно, но това не означава, че е без значение. Часове след като проф. Димитров за първи път подава документите си за лектор, до контейнер за боклук в София той намира монета от един словенски толар – тогавашната ни валута. Тази монета задейства ефекта на доминото, който – ако трябва да бъде съвсем пунктуален – протече така: проф. Димитров получава лекторски мандат в Словения, овладява логиката и „вкуса“ на словенския език, потапя се в словенската култура, събира около себе си студенти, които подготвя за преводачи; те започват да превеждат българския антологичен корпус на словенски; мандатът се удължава; семейството му за известно време се премества в Словения; заедно със съпругата си изследва връзките между представителите на словенската култура и българската поетеса Елисавета Багряна; излизат многобройни преводи на български произведения на словенски и на словенски – на български език; студентите под негово ръководство блестят на международни конференции; създават се научни монографии, международни форуми и академични връзки, които се превръщат в приятелства. Проф. Димитров сътрудничи в постановка на българска сцена с изтъкнатия словенски режисьор Йерней Лоренци и в спектакъл на изтъкнатия български режисьор Стилиян Петров – на словенска сцена. Получава Лавриновата диплома на Дружеството на словенските литературни преводачи – най-високото словенско отличие в областта на превода – след което се връща в София. И почти странично, но същевременно символично: в портфейла си той продължава да носи словенската монета...

Преминавам към настоящето: през декември 2025 г. проф. д-р Димитров на практика извърши всичко, което един лектор в чужда държава изобщо може да направи. Познавам го от около десет години. Като неопитен студент по погрешка попаднах на негова лекция, а след това благодарение на него толкова се слях с всичко българско, че през 2024 г. защитих магистърска степен върху поезията на Христо Фотев, а сега завършвам докторантура на тема, свързана с Юлия Кръстева. Когато наблюдавам неговата дейност, сериозно се питам какво още може да направи – без това да бъде вариация на вече постигнатото. И все пак вярвам, че отново ще ни изненада, защото ако някой винаги надхвърля хоризонта на очакванията на хората около себе си, то това е именно той.

Това забелязват и от Дружеството на литературните преводачи и от Отдела за славистика при Философския факултет на Люблянския университет, които го номинираха пред президента на Република Словения, г-жа Наташа Пирц Мусар. На

ВИСОКО ДЪРЖАВНО ОТЛИЧИЕ...

тържеството по случай Деня на независимостта и единството тя му връчи Медал за заслуги за укрепване на словенско-българските културни, научни и приятелски връзки – едно от най-високите държавни отличия на Република Словения и най-високото, присъждащо се на чужденец.

В мотивите (наред с другото) се казва: „Проф. д-р Л. Димитров е в най-благородния смисъл на думата посланик на словенската култура в България – личност, която със знания, труд и всеотдайност свързва два народа, два езика и две култури. Република Словения с държавното отличие благодари на проф. д-р Л. Димитров за дългогодишната му дейност в областта на словенско-българските културни, научни и приятелски връзки“.

Ретроспекцията е едновременно и проспекция: връчването на такава награда е голяма чест, която за проф. Димитров е повече от заслужена. Той е посланик на словенската култура в България и на българската култура в Словения. Той е културен мост между севера и юга на Южното славянство – славист с европейски път: преводач, учен, мислител, ерудиран преподавател с широк кръгзор. Преди всичко обаче е добър, любезен и надежден човек, който прави за близките си повече, отколкото може да се очаква.

Както в прощалния сборник е написала проф. д-р Намита Субиото, с която отново дели кабинет в Отдела за славистика: „Беше ми скъп, а на хората – мил.“ Това е може би най-красивото му описание. При отпътуването му през 2019 г. почетният проф. д-р Александра Дерганц подчерта: „Колегата Людмил със своята всеотдайност, професионализъм и човешка сърдечност постигна това, че българистиката в нашата катедра се утвърди стабилно и стана неотменима част от нашата славистика“. И всички ние, които сме били до него, можем само да потвърдим това.

От частното към общото: тук почти не ми остава друго, освен да цитирам стиховете на неговата бивша студентка и моя колежка Мая Ковач, която през 2019 г. се сбогува с професора така:

По-щастливи хора няма
от нас – Людмиловите.

На уважаемия професор, учен, наставник, ментор и приятел по повод наградата изразявам дълбоко уважение и благодарност за всичко, което е направил за моята страна, за Южното славянство, за словенската и българската култура, а най-вече за нас – неговите студенти. Всеки от нас по свой начин ще продължи научното, преводаческото и културното наследство, което той ни предава със своя пример.

Заклучението остава същото, както преди години:

„Не е краят.“ (Словенската монета остава в портфейла на професора!)